

Comemorarea Eroilor Neamului în comuna Viile Satu Mare

– 21 octombrie 2021 -

În cursul zilei de **21 octombrie 2021**, în cadrul Proiectului „Comemorarea Eroilor Neamului”, inițiat de către asociațiile județene ale cadrelor militare în rezervă și retragere din Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul Român de Informații, au avut loc evenimente în localitățile Conchești și Tătăraști din comuna Viile Satu Mare.

Activitățile din comuna Viile Satu Mare s-au derulat sub patronajul Instituției Prefectului Județului Satu Mare și cu participarea reprezentanților autorităților locale, Muzeului Județean, Direcției Județene pentru Cultură, unităților din sistemul de apărare națională, ordine publică, siguranță națională și din Ministerul de Justiție, cultelor religioase ortodox și greco catolic, Asociațiilor de rezerviști militari din MAI, MApN și SRI, Consiliului Județean al Pensionarilor și Persoanelor Vârstnice, Asociației Fiii Satului Tătăraști, enoriași și cetățeni din cele două localități.

Evenimentele au debutat la Cionchești, la mormântul comun de război al unui EROU NECUNOSCU – căpitan al Armatei Române și al sg. ȘTEFAN TURBUREANU din curtea Bisericii Greco Catolice.

Din relatările unui localnic, domnul Ioan Fernea, înscrise în "Albumul Morminte și opere comemorative de război", semnat de către regretatul Radu Ovidiu Ardelean și Mihai Andrei Mocanu de la Muzeul Județean Satu Mare (MJSM), aflăm următoarele: "Căpitanul era căsătorit și avea și copii. Stăteau la noi în acasă, amândoi. Eu eram copil atunci. Într-o noapte au plecat, căpitanul a spus așa, în glumă, către cel mai tânăr: - Hai că plecăm dar nu știu dacă ne mai întoarcem! În noaptea aceea s-au auzit focuri de armă dinspre oraș. ... A doua zi i-au găsit oamenii pe amândoi, căpitanul era mort iar cel mai tânăr încă trăia și striga "MAMĂ"”

Mormântul de război a fost reabilitat de către Muzeul Județean Satu Mare în cadrul proiectului "Reabilitarea mormintelor și operelor comemorative de război din județul Satu Mare", proiect finanțat de Ministerul Culturii din România prin Programul Centenar 2018

și derulat de Muzeul Județean Satu Mare împreună cu Consiliul Județean Satu Mare în anii 2018 și 2019.

Ceremonialul a început cu intonarea Imnului național al României și ulterior a avut loc oficierea serviciului religios de pomenire și cinstire, de către părintele protopop greco catolic Dumitru Roman și preoții Gheorghe Simion și Armand Dan.

Apoi, în țințirul Bisericii Greco Catolice din Cionchești au răsunat acordurile marșului "Drum bun", compus de Ștefan Nosievici (1833 – 1869) pe versurile lui Vasile Alecsandri.

La mormântul de război, pe fundalul Imnului Eroilor, s-au depus două coroane de flori din partea Consiliului Local și Primăriei Viile Satu Mare, respectiv, Instituției Prefectului Județului Satu Mare, Consiliului Județean Satu Mare, unităților din sistemul național de ordine publică, apărare și siguranță națională și din Ministerul de Justiție, instituțiilor publice județene partenere și Asociațiilor de rezerviști militari din MAPN, MAI și SRI. Momentul de comemorare de la Cionchești s-a finalizat cu audierea, în liniște deplină, a piesei muzicale "Silenzio" (Stingirea).

Evenimentele de comemorare au continuat, în aceeași zi, la Monumentul Eroilor – mormânt comun de război din Tătăraști.

În centrul localității Tătăraști, ne-am manifestat recunoștința și respectul față de eroii militari români căzuți în octombrie 1944 și înhumați în acest loc: slt. ION STANCA, slt. VASILE VECERDEC, sg. MIHAI IVAN, cap. ILIE ANTONESCU, cap. sanitar IOAN LEPĂDATU, cap. ILIE OȚELEA, sold. MIHAI ARFIRE, frt. TROFIN POENARU, sold. MIHAI ARVINTE, sold. VASILE BOȚAN, sold. GHEORGHE COPARENCO, sold. MARIN CRISTESCU, sold. ANDREI ENE, sold. VASILE GEICA, sold. VIRGIL POPESCU, sold. NICOLAE ȘERĂNESCU, sold. ALEXANDRU TISAN, sold. MARIN TOMESCU și zece EROI NECUNOSCUȚI.

De asemenea, am cinstit memoria ostașilor sovietici căzuți în luna octombrie a anului 1944: sg. RIABII, sold. MARKUTA, sold. NEMERSKII, sold. PERESUNKO, sold. BEREJOK, sold. MURHA, sold. SLOBODAIANUK și sold. IATUN, înhumați alături de militarii români

Din informațiile furnizate de către col. (r) Voicu Șichet am aflat următoarele:

”Acești eroi și-au pierdut viața la Tătărești în fatidicele zile de 19-21 octombrie 1944 și au fost îngropați, la vremea respective, în vechiul cimitir al satului, într-o groapă comună, aproape unul lângă altul, care cu cască - care fără, care încălțat - care desculț, care cu cartușiera plină - care cu ea goală, sau fără. Însă au avut cu toții o cruce la căpătâi, parcela fiind împrejmuită cu un gard de fier. Dat fiind că acel cimitir nu mai era folosit de comunitate, peste eroi a năpădit vegetația, iar crucile și gardul au început să se deterioreze sau să dispară în anii de după 1990. Preotul paroh de la acea vreme, Sorin Bota, și fiul satului col. (r) Voicu Șichet au căutat soluții de îndreptare a situației în anii 2009 – 2010. După consultări cu persoane avizate, s-a luat inițiativa strămutării eroilor lângă monumentul existent în centrul satului, ridicat în anii 60. Astfel, după obținerea aprobărilor de la Direcția de Cultură a județului Satu Mare, Oficiul Național Cultul Eroilor București și Parchetul de pe lângă Tribunalul Satu Mare, osemintele celor 28 de eroi români și 5 sovietici au fost strămutate în noua locație, amplasându-se deasupra lor câte un obelisc. Pe acesta s-au gravat alte 4 nume de eroi români, identificați de către regretatul profesor Ioan Ciarnău de la Dindești, precum și cele ale ostașilor sovietici. Ceremonialul religios de reînhumare a fost săvârșit în anul 2011 de către părintele protopop de Satu Mare Ioan Socolan, preotul militar Cristian Silaghi și noul preot paroh din Tătărești, Florin Libotean. După finalizarea tuturor lucrărilor, în septembrie 2014, cu ocazia aniversării a 200 de ani de la zidirea bisericii de piatră din Tătărești, întregul ansamblu monumental a fost sfințit de către PS Iustin Sigheteanul, la acea dată episcop vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmăruului, în prezența Gărzii de Onoare a Garnizoanei Satu Mare și a numeroase oficialități județene și locale, prefectul Eugeniu Avram și președintele Consiliului Județean Adrian Ștef”.

Ceremonia a debutat cu intonarea Imnului national al României și a continuat cu oficierea serviciului religios de către preoții militari Cristian Nicolae Silaghi - Inspectoratul de Jandarmi Județean Satu Mare și Mircea Alexandru Căcău – U.M. 01653 Satu Mare, preotul capelan Florin Silaghi – Penitenciarul Satu Mare și preotul paroh Florin Libotean – Parohia Tătărăști.

La această locație au avut loc luări de cuvânt, astfel:

Domnul Szucs Szabolcs, primarul comunei Viile Satu Mare, a ținut următorul speech:

”Stimati invitati, oaspeti si dragi concetateni

Nicolae Iorga spunea că neamul este etern prin cultul eroilor. Eroii sunt cei dragi nouă. Nu există nici o casă, nici o familie din România, din păcate, care să nu fi avut eroi, oameni căzuți pe câmpurile de luptă de-a lungul istoriei. Ei au luptat pentru apărarea pământului, pentru bunăstarea națională, pentru apărarea religiei.

Valorile și principiile care le-au călăuzit destinul ne rămân și nouă repere de responsabilitate pentru a lăsa urmașilor noștri o Românie dezvoltată, ai cărei cetățeni trăiesc în unitate, prosperitate și solidaritate, o țară demnă și pe deplin integrată în comunitatea statelor libere și democratice.

În calitate de primar al acestei comune susțin și voi susține în continuare acțiunile și inițiativele care sprijină păstrarea valorilor locale.

Vă mulțumesc că mi-ați acordat ocazia de a exprima recunoștința față de înaintașii noștri și a-mi afirma atașamentul la valorile tradiționale românești. Fie ca cele mai bune gânduri să ne îndrume spre realizarea binelui comun în țara noastră.”

Domnul consilier Florian Găzdac, coordonatorul Proiectului din partea Instituției Prefectului județului Satu Mare a ținut următorul discurs:

*”Comemorăm azi pe cei ce au luptat și și-au dat viața pe aceste meleaguri, în cruntele bătălii ce au avut loc înainte cu câteva zile de eliberarea Ardealului de sub ocupația inamică. Cronologia evenimentelor din acel octombrie 1944 a fost urmată și de către cei ce conlucrează, voluntar, la derularea **Programului județean de Comemorare a Eroilor neamului** românesc. Astfel că dacă alaltăieri, în 19 octombrie, am comemorat eroii români căzuți în luptele din zona Socondului, azi suntem aici pentru a ne aduce aminte de cei ce au căzut pentru patrie în perioada 20-21 octombrie 1944 pe dealurile din comuna Viile Satu Mare, mai precis la locurile unde-și dorm somnul de veci, ostașii români înhumați la Cionchești și Tătărăști.*

În urmă cu exact 77 de ani, aici au avut loc bătălii teribile, cu pierderi numeroase de ambele tabere. Inamicii au avut dislocate forțe și tehnică superioare armatei române, însă

până la urmă, ajutați cu eroism și de către populația locală, au reușit să împingă frontul spre Satu Mare și la finele zilei de 25 octombrie 1944, **"Ziua Z"** a Armatei Române, să treacă granița româno-maghiară, după ce a fost eliberat și orașul Carei. Cum se spune în cartea "Memorii de război, ale preotului căpitan Gheorghe Marian: " **A fost momentul de împlinire a bucuriilor tuturor înaintașilor, ziua când armata română și-a îndeplinit menirea firească, aceea de a readuce în hotarele, patria care a zămislit-o"**

Bravura de pe câmpul de bătălie, cuprinsă în rapoartele întocmite în chiar timpul luptelor, transmisă pe cale orală, ori rămasă cu autori anonimi, se înscrie, în orice caz, ca o pagină glorioasă în istoria neamului românesc și a armatei sale. După cum a spus un însemnat comandat militar „**granițele unui neam se zidesc întâi în suflete și mor tot în suflete, atunci când un popor nu știe să le păstreze în inima fiecăruia**".

Cinstirea memoriei tuturor ce au luptat pentru identitate națională și a celor ce au dat jertfa supremă pentru acest deziderat sfânt, este **scopul** acestui program, unic la nivel național.

Este responsabilitatea noastră și a generațiilor ce vor urma, să se asigure **întreținerea locurilor de veci** ale eroilor înhumați pe teritoriul județului nostru, punerea în valoare a altora ce se vor identifica, eventual în viitor și păstrarea memoriei sacrificiului acestora în mentalul colectiv, ca o **datorie de onoare**.

Pe parcursul acestui an, au fost organizate, mai multe astfel de evenimente, cu implicarea directă a autorităților locale cuprinse în program. Se cuvine să mulțumim și Primăriei comunei Viile Satu Mare pentru sprijinul acordat în organizarea activității de azi și pentru faptul că se preocupă de întreținerea tuturor operelor comemorative de război din comună.

Activitățile Programului nostru continuă și sperăm că de anul viitor să poată participa un număr cât mai mare de persoane pentru a duce mai departe datoria cinstirii eroilor noștri.

Următoarea activitate a Programului nostru va avea loc în 26 octombrie în comuna **Certeze**.

GLORIE ETERNĂ EROILOR NEAMULUI !"

În continuare, domnul profesor Marius Horșia de la Colegiul Național Mihai Eminescu a susținut o expunere liberă pe tema eroilor de război căzuți în războaie, indiferent de nație sau etnie, a cultului eroilor prezent în alte țări ce își repatriază osemintele militarilor

căzuți și al datoriei de îngrijire a mormintelor eroilor români de război căzuți pe pământuri străine.

Elevul Mircea Torok de la Colegiul Național "Mihai Eminescu" a recitat poezia "Scrisoare pentru tatăl căzut în Ardeal" iar grupul de preoți au interpretat cântece patriotice.

Pe fundalul Imnului Eroilor au avut loc depuneri de coroane și jerbe de flori, astfel:

- o coroană de flori din partea Consiliului Local și Primăriei Viile Satu Mare;
- o coroană de flori din partea Instituției Prefectului Județului Satu Mare, Consiliului Județean Satu Mare, unităților din sistemul național de ordine publică, apărare și siguranță națională și din Ministerul de Justiție, asociațiilor de rezerviști militari din MAPN, MAI și SRI;
- o jerbă de flori din partea Direcției pentru Cultură a Județului Satu Mare și Muzeului Județean Satu Mare;
- o coroană de flori din partea Asociației Fiii Satului Tătăraști.

Evenimentul s-a finalizat cu audierea piesei "Stingerea".

Garda la mormânt a fost asigurată în ambele locații, și de această dată, de către militari din cadrul Inspectoratului de Jandarmi Județean Satu Mare.

Domnul colonel Cristian Nicolae Silaghi din cadrul Inspectoratului de Jandarmi Județean Satu Mare a îndeplinit cu brio sarcina de speaker.

Mulțumim autorităților locale din Viile Satu Mare, Primăria și Consiliul Local, pentru suport și exprimarea sprijinului în continuarea Proiectului multiannual.

Colonel (r) ing. Ștefan Coșarca